

Από τι πάσχει η γνωστική μας αντίληψη για τον κόσμο γύρω μας;

Ευάγγελος Μαυρογόνatos
(E- mail: vaggelis1958@yahoo.gr)

Οι διανοητικές παθήσεις της αντίληψης τού κόσμου με αυτές των οφθαλμών...

Όπως τα μάτια μας μπορούν να πάσχουν από παθήσεις τις όρασης, (Μυωπία, Πρεσβυωπία και τον Αστιγματισμό) έτσι και τα μάτια της διανοίας μας είναι δυνατόν να ασθενούν, περιορίζοντας το "οπτικό" πεδίο της διανοίας μας, και αλλοιώνοντας έτσι την αντίληψη που έχουμε για τον κόσμο γύρω μας και για τον Δημιουργό μας.

Όταν μιλάμε για "**διά-νοια**", εννοούμε εδώ την "**πύρτα προς τον νου**", ("**δια**" τον "**νου**") δηλαδή το γνωσιακό μας πεδίο, που τροφοδοτεί τον νου με πληροφορίες, ώστε ο νους να λαμβάνει αποφάσεις και να τοποθετείται απέναντι στο περιβάλλον του.

Μεταφορικά λοιπόν μιλώντας, για τις παθήσεις των οφθαλμών ας δούμε την πρεσβυωπία ως διανοητική πάθηση.

Διανοητική Πρεσβυωπία:

Ο άνθρωπος που πάσχει διανοητικά από αυτή, βρίσκεται στο άλλο άκρο από αυτό της "μυωπίας".

Ενώ ο διανοητικός "μύωπας" είναι υλιστής και αγνοεί τα αόρατα γι' αυτόν μακρινά όντα, ο "πρεσβύωπας" ασχολείται μόνο με εκείνα τα μακρινά, και αγνοεί και δεν βλέπει όσα είναι κυριολεκτικά κάτω από τη μύτη του, τα κοντινά και υλικά!

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτού τού τύπου ανθρώπων, είναι ο φανατικός θρησκόληπτος.

Ο άνθρωπος αυτός είναι ικανός, σε ένα κλειδαμπαρωμένο σπίτι, να επιχειρηματολογεί για ώρες μέσα από βιβλία, για το αν έξω είναι μέρα ή νύχτα, και δεν διανοείται το απλούστατο, να ανοίξει το παράθυρο για να το διαπιστώσει με τα ίδια του τα μάτια!

Ο άνθρωπος αυτός είναι ικανός να αρνηθεί οποιοδήποτε λογικό επιχείρημα και οποιαδήποτε απόδειξη, είναι ικανός να στραμπουλίξει οποιαδήποτε λογική, και να γίνει εχθρός με οποιονδήποτε, αν αυτός δεν αποδεχθεί τις θρησκευτικές του εμμονές.

Στην πραγματικότητα ο άνθρωπος αυτός, όχι μόνο δεν εκπροσωπεί το υγιές "θρησκεύειν", αλλά αντιτίθεται και προς την Ορθόδοξη Χριστιανική πίστη, αγνοώντας όλα εκείνα που δεν τον βολεύουν στις εμμονές του.

Συνήθως άνθρωποι σαν αυτόν καυγαδίζουν ακατάσχετα με όλους και θεωρούν τους άλλους "αιρετικούς", πλανημένους και άξιους τιμωρίας.[¹]

¹ Κατά τον Άγιο Νεκτάριο: «Ο μη κατ' επίγνωσιν ζηλωτής είναι, άνθρωπος ολέθριος»

Συνήθως τέτοιοι άνθρωποι αρνούνται την επιστήμη και τα πειραματικά δεδομένα, ή κάνουν επιλεκτική χρήση τους, συνήθως διαστρεβλωμένη, και αντιτίθενται με την ίδια την παράδοση της Ορθόδοξης Εκκλησίας, που κάνει λόγο για άλλες δύο πηγές πίστεως: «Η κτίση και η συνείδηση», οι δύο άφωνοι δάσκαλοι Θεογνωσίας κατά τον Άγιο Ιωάννη το Χρυσόστομο [2] εκτός από την Αγία Γραφή.

Είναι αυτοί που δίνουν άλλοθι στους μύωπες υλιστές, ώστε εκείνοι να αρνούνται να εξετάσουν τα πνευματικά, βλέποντας τα κακά αυτά παραδείγματα θρησκοληψίας, και γενικεύοντας τα σε όλους.

Κατακλείδα:

Σε κάθε εποχή, υπάρχει ένας διαρκώς αυξανόμενος όγκος γνώσεως και δεδομένων, που αποτελεί τη συνολική γνώση - πληροφορία της ανθρωπότητας. Και ο καθένας μας, κατέχει μόνο ένα μικρό μέρος αυτής της γνώσης και των δεδομένων, που διαρκώς αυξάνουν!

...Και έτσι απομένουμε να κατέχουμε μόνο μία μικρή νησίδα γνώσεως, ή για να ακριβολογούμε: "μία νησίδα αγνοίας", σε έναν ωκεανό γνώσης!

Όσο περισσότερα γνωρίζει κάποιος, και σε όσο περισσότερους τομείς, τόσο περισσότερους συσχετισμούς μπορεί να κάνει, και τόσο περισσότερα και ορθότερα συμπεράσματα μπορεί να αντλήσει.

Μία σφαιρική ισορροπημένη γνώση τού κόσμου και της πραγματικότητας, οδηγεί σε ορθότερες αποφάσεις και συμπεριφορές.

Ο χαρακτήρας του μη κατ' επίγνωση ζηλωτού:

Ο μη κατ' επίγνωσιν ζηλωτής κέκτηται μεν ζήλον αλλ' ου κατ' επίγνωσιν, πλανάται εν ταις σκέψεσι και ενεργείας αυτού και εργαζόμενος δήθεν υπέρ της δόξης του Θεού παραβαίνει τον νόμον της προς τον πλησίον αγάπης.

Ο μη κατ' επίγνωσιν ζηλωτής εν τη ζέσει του ζήλου αυτού πράττει τα ενάντια, προς τας διατάξεις του Θεου νόμου και προς το Θεϊον θέλημα.

Ο μη κατ' επίγνωσιν ζηλωτής διαπράττει το κακόν, όπως επέλθη το υπ' αυτού νοούμενον αγαθόν. Ο ζήλος του μη κατ' επίγνωσιν ζηλωτού είναι πυρ διαφθείρον, πυρ καταναλίσκον· η καταστροφή προπορεύεται αυτού και η ερήμωσις έπεται αυτώ.

Ο μη κατ' επίγνωσιν ζηλωτής εύχεται τω Θεώ να ρίψη πυρ εξ ουρανού και να κατακαύση πάντας τους μη δεχόμενους τας αρχάς και πεποιθήσεις αυτού.

Τον μη κατ' επίγνωσιν ζηλωτήν χαρακτηρίζει μίσος προς τους ετεροθρήσκους ή ετεροδόξους, ο φθόνος και ο επίμονος θυμός, η εμπαιθής αντίσταση προς το αληθές πνεύμα του θείου νόμου, η παράλογος επίμονη εν τη υπερασπίσει των ιδίων φρονημάτων, ο παράφορος ζήλος προς κατίσχυσιν εν πασίν, η φιλοδοξία, η φιλονικία, η έρις, και το φιλοτάραχον.

(Πηγή: Αγ. Νεκταρίου, "Το Γνώθι Σαυτόν", σ. 179)

² Ένας μεν λοιπόν είναι ο τρόπος της θεογνωσίας, (αυτός που προέρχεται) απ' ολόκληρη την κτίση. Άλλος δε, όχι μικρότερος (τρόπος θεογνωσίας), της συνείδησης, που κι αυτόν ολόκληρο τότε με πολλά λόγια εκθέσαμε, αποδείχνοντας πως είναι για μάς αυτοδίδαχτη η γνώση των καλών και των κακών και πως αντηχεί αυτά όλα μέσα μας η συνείδηση. Γιατί απαρχής αυτοί οι δυο δάσκαλοι μάς δόθηκαν, η κτίση κι η συνείδηση. Κανείς απ' τους δυο δεν έχει φωνή αλλά με τη σιγή διαπαιδαγωγούν τους ανθρώπους. Γιατί και η κτίση εκπλήττοντας το θεατή με το θέαμα, παραπέμπει καθένα που βλέπει στο θαύμα εκείνου που την έκτισε· η δε συνείδηση αντηχώντας εντός, υποβάλλει όλα όσα πρέπει να γίνουν.

Ο **"εραστής της γνώσεως"** που θα επεκτείνει τους διανοητικούς του ορίζοντες ομοιόμορφα προς κάθε κατεύθυνση των τομέων της γνώσεως, θα διαπιστώσει ότι ο **"αστιγματισμός"** του μειώνεται.

Οι έννοιες στη σκέψη του γίνονται όλο και ακριβέστερες, ο κόσμος γύρω του φαντάζει πιο ακριβής και **"επεξηγημένος"**, και ο λόγος του είναι λόγος γνώσεως και σοφίας.

Ένας τέτοιος άνθρωπος ερευνάει και την κοντινή ύλη, και το μακρινό πνεύμα, χωρίς προκαταλήψεις. Αντιλαμβανόμενος το σκοτάδι της αγνοίας του, που φαντάζει γύρω από το μικροσκοπικό νησί των ελλειπών του γνώσεων, δεν εμμένει σε προκατειλημμένες βεβαιότητες, αλλά ερευνάει τα πάντα.[³]

Ένας τέτοιος άνθρωπος **δεν στηρίζεται μόνο στη θρησκεία, ούτε μόνο στην επιστήμη. Πατάει σταθερά και στα δύο αυτά πόδια, (της πίστης και της επιστήμης)**, και προχωράει μπροστά επεκτείνοντας όλο και περισσότερο τους ορίζοντές του, χωρίς υλιστικές ή θρησκοληπτικές προκαταλήψεις.

Βαδίζοντας ως ΑΝΘΡΩΠΟΣ στα δύο πόδια, δεν κουτσαίνει. Δεν προχωράει με "πηδήματα", κάνοντας λογικά άλματα, μόνο και μόνο για να στηρίξει προεπιλεγμένες θέσεις, αλλά θεωρεί κάθε πρόκληση, ως ευκαιρία να επεκτείνει τη "γνωσιακή του επικράτεια", και να θεραπεύσει ακόμα περισσότερο τον "αστιγματισμό" του...

"Και αν κάποιος νομίζει ότι ξέρει κάτι, δεν έμαθε ακόμα τίποτε όπως πρέπει να το μάθει" (Α΄ Κορινθίους 8/η: 2).

³ *Ερευνάτε τας γραφάς. Η όλη φράση βρίσκεται στο κατά Ιωάννη Ευαγγέλιο, κεφάλαιο πέμπτο, στίχο 39 (Ιωάννη 5, 39). Έχει δε ως εξής: Ερευνάτε τας γραφάς, ότι υμείς δοκέετε εν αυτοίς ζωών αιώνιον έχουν· και εκείνοι εισίν αι μαρτυρούσαι περί εμού.*